

GRAHAM
GREENE

Sfârșitul unei iubiri

Traducere din limba engleză și note
de Doina Cerăceanu

POLIROM
2013

— Pot să-i aduc băiețelului duminică un pahar cu apă?

— Sunteți foarte amabilă. Mi-am amintit că l-o spusese și înainte.

— Sau suc de portocale?

— Nu trebuie să vă deranjați.

— Suc de portocale, a spus cu fermitate băiatul: din nou a urmat o pauză lungă și apoi „vă rog”, când ea ieșea pe ușă.

Acum eram singuri și m-am uitat la el: într-adevăr, arăta bolnav, așa cum stătea chircit pe husa de creton. Dacă mi-ar fi făcut cu ochiul, m-aș fi întrebat dacă nu cumva... Domnișoara Smythe s-a întors cu sucul de portocale și eu am spus:

— Spune mulțumesc, Arthur.

— Numele lui este Arthur?

— Arthur James, am răspuns eu.

— Este un nume cam de modă veche.

— Noi suntem o familie de modă veche. Mamei lui îi plăcea Tennyson.

— Ea a...?

— Da, am spus eu, iar femeia i-a aruncat băiatului o privire plină de compătimire.

— Copilul este probabil o consolare pentru dumneata.

— Și o neliniște, am spus eu. A început să-mi fie rușine: femeia nu bănuia nimic și la ce bun mă aflam aici? Nu eram mai aproape de a-l întâlni pe X și aș fi oare mai fericit dacă aș cunoaște chipul bărbatului cu care s-a culcat Sarah? Mi-am schimbat tactica. Am spus: Ar trebui să mă prezint. Numele meu este Bridges.

— Al meu este Smythe.

— Am sentimentul că v-am mai întâlnit pe undeva.

— Nu cred. Am o memorie foarte bună a fețelor.

— Poate că v-am văzut în Common.

— Merg acolo deseori cu fratele meu.

— Nu cumva este John Smythe?

— Nu, a spus ea. Richard. Cum se simte baietelul?

— Mai rău, a spus fiul lui Parkis.

— Credeți că ar trebui să-i iau temperatura?

— Mi-ați mai putea da un pahar de oranjadă?

— Nu-i poate face nici un rău, nu-i așa? a întrebat domnișoara Smythe. Bietul copil. Probabil că are febră.

— V-am deranjat destul.

— Fratele meu nu mi-ar ierta niciodată, dacă nu v-aș face să mai stați. Lui îl plac foarte mult copiii.

— Este acasă fratele dumneavoastră?

— Trebuie să vină din clipă în clipă.

— De la muncă?

— Ei bine, de fapt, ziua lui de lucru este duminică.

— Este preot? am întrebat eu cu o răutate mascată și am primit un răspuns care m-a intrigat:

— Nu chiar.

O expresie de îngrijorare s-a așternut ca o cortină între noi, în spatele căreia ea s-a retras cu propriile-i necazuri. Când s-a ridicat în picioare, ușa de la hol s-a deschis și iată-l pe X. În semi-întunericul holului am avut impresia că e un bărbat cu chip frumos ca de actor – un chip care se uita prea des la sine în oglindă, cu o tentă de vulgaritate, și m-am gândit cu tristețe și nemulțumire că Sarah ar fi putut să aibă gusturi mai bune. Apoi bărbatul a ajuns în lumina lămpii. Petele mari, vineții ce-i acopereau obrazul stâng erau aproape ca niște semne din naștere – îl ponegrisem degeaba, nu putea avea nici o mulțumire când își privea chipul în oglindă.

Domnișoara Smythe a spus:

— Fratele meu, Richard. Domnul Bridges. Baietelul domnului Bridges nu se simte bine. I-am poftit înăuntru.

El mi-a strâns mâna fără a-și dezlipi ochii de pe băiat. I-am simțit căldura și asprimea mâinilor. El a spus:

— V-am mai văzut băiatul.

— În Common.

— Probabil.

El era prea puternic, dacă îl raportați la această încăpere; nu se potrivea cu cretonul. Aici stătea sora lui, în vreme ce ei, în cealaltă camera... sau o trimeau la plimbare când făceau dragoste?

Ei bine, văzusem bărbatul; nu mai aveam pentru ce să stau – cu excepția notanului de întrebări, care se dezlănțuiseră odată cu venirea lui: Unde s-au cunoscut? Ea făcuse prima mișcare? Ce văzuse la el? De când erau amanți și cât de des se întâlneau? Cuvintele pe care ea le scrisese le știam pe dinafară: „Nu este nevoie să-ți scriu sau să-ți vorbesc... Știu doar că încep să iubesc, dar deja vreau să abandonez totul, absolut totul, în afară de tine”. Mi-am ridicat privirile spre petele de pe obraz și m-am gândit că nu există nicăieri nici un fel de siguranță: un ghebos, un schilod – toți știu să apese pe trăgaciul care declanșează iubirea.

— Care este, de fapt, scopul vizitei dumitale? mi-a intrerupt el brusc gândurile.

— I-am spus domnișoarei Smythe – caut un bărbat pe nume Wilson...

— Nu-mi amintesc chipul dumitale, dar mi-l amintesc pe-al fiului dumitale. A făcut un scurt gest frustrat, ca și cum ar fi vrut să atingă mâna băiatului: ochii lui exprimau un fel de tandrețe abstractă. A continuat: Nu trebuie să-ți fie teamă de mine. Sunt obișnuit ca oamenii să vină aici. Te asigur că nu vreau nimic altceva decât să flu de folos.

Domnișoara Smythe a explicat:

— Oamenii sunt adeseori atât de timizi.

Nu-mi puteam da seama în ruptul capului despre ce era vorba.

— Eu doar îl căutam pe un bărbat pe nume Wilson.

— Dumnezeata știi foarte bine că eu știu că nu există nici un asemenea bărbat.

— Dacă mi-ați da cartea dumneavoastră de telefon, aș putea verifica adresa lui...

— Va rog, mai luați loc, a spus el și și-a oprit trist și gânditor privirile asupra băiatului.

— Trebuie să plecăm. Arthur se simte mai bine și Wilson...

Ambiguitatea lui m-a făcut să mă simt stânjenit.

— Dacă vrei, poți să pleci, bineînțeles, dar nu poți lăsa băiatul aici – măcar pentru o jumătate de oră? Vreau să vorbesc cu el.

M-am gândit că poate îl recunoscuse pe ajutorul lui Parkis și avea de gând să-i pună tot felul de întrebări. I-am spus:

— Tot ce dorești să-l întrebi pe el, mă poți întreba pe mine.

De fiecare dată când întorcea spre mine obrazul fără semne, mânia mea creștea, de fiecare dată când îi vedeam obrazul urât, cu pete vineții, mânia mea se stingea și nu puteam să cred – nu mai puteam să cred că pofta trupezască există aici, printre cretoanele înflorate, cu domnișoara Smythe pregătind ceaiul. Dar disperarea îți poate furniza un răspuns și disperarea m-a întrebat acum: contează atât de mult că a fost iubire și nu pofta trupezască?

— Dumnezeata și cu mine suntem prea bătrâni, a spus el. Dar învățătorii și preoții – ei abia au început să-l corupă cu minciunile lor.

— Nu știu ce dracu' vrei să spui, am zis eu și am adăugat repede către domnișoara Smythe: Vă rog să mă lertati.

— Iată-te, vezi, a spus el. Dracu', și, dacă te-aș înfuria, mai mult ca sigur că ai spune Dumnezeul meu.

Am avut impresia că-l șocasem: s-ar putea ca el să fie un preot nonconformist. Domnișoara Smythe spusese că lucra duminică, dar cât de teribil de bizar era ca un bărbat ca asta să fie iubitul lui Sarah. Brusc, importanța ei s-a diminuat, aventura ei amoroasă a devenit o glumă: Sarah însăși ar putea fi folosită ca o anecdotă comică la următoarea mea petrecere. Pentru o clipă m-am simțit eliberat de ea. Băiatul a spus:

— Îmi este rău. Aș putea să mai beau o oranjadă?

Domnișoara Smythe i-a răspuns:

— Dragul meu, cred că mai bine nu.

— Într-adevăr, acum trebuie să iau băiatul și să plecăm. A fost foarte amabil din partea dumitale, am spus eu încercând să am petele cât mai la vedere. Îmi pare rău că te-am ofensat într-o oarecare măsură. N-a fost cu intenție. Din întâmplare, eu nu împărtășesc credințele dumitale religioase.

El s-a uitat la mine surprins.

— Dar eu n-am nici una. Eu nu cred în nimic.

— M-am gândit că ai obiectat...

— Urâsc capcanele care au rămas. Iartă-mă. Știu că merg prea departe, domnule Bridges, dar uneori mă tem că oamenilor li se va reaminti chiar prin cuvinte convenționale – la revedere, de pildă. Barem dacă aș putea crede că nepotul meu nici măcar n-o să știe ce a însemnat pentru noi un cuvânt ca Dumnezeu, nu mai mult decât un cuvânt în swahili.

— Ai un nepot?

A răspuns posomorât:

— Nu am copii. Te invidiez pentru băiatul dumitale. Este o mare datorie și o mare responsabilitate.

— Ce-ai vrut să-l întrebi?

— Voiam să se simtă ca acasă, aici, pentru că astfel s-ar putea întoarce. Sunt atât de multe

lucruri pe care vrei să le spui unui copil. Cum s-a format lumea. Voiam să-i vorbesc despre moarte. Voiam să-l scap de toate minciunile pe care i le vâra pe gât la școală.

— Cam multe de făcut într-o jumătate de oră.

— Poți sădi o sămânță.

Am spus cu malițiozitate:

— Asta este din Biblie.

— O, și eu am fost corupt. Nu este nevoie să-mi amintești asta.

— Chiar vin oamenii la dumneata – pe ascuns?

— O să fiți surprins, a spus domnișoara Smythe. Oamenii tânjesc după un mesaj de speranță.

— Speranță?

— Da, speranță, a spus Smythe. Nu-ți dai seama câtă speranță am avea dacă toți oamenii de pe această lume ar ști că nu există nimic altceva decât ceea ce avem aici? Nici o compensație în viitor, nici recompense, nici pedepse. Chipul bărbatului avea noblețe nebună când un obraz îi era ascuns. Atunci am începe să facem din această lume un rai.

— Sunt teribil de multe de explicat mai întâi, am spus eu.

— Pot să-ți arăt biblioteca mea?

— Este cea mai raționalistă bibliotecă din sudul Londrei, a intervenit domnișoara Smythe.

— Nu este nevoie să fiu convertit, domnule Smythe. Eu nu cred în nimic, pur și simplu. În afară doar de unele momente.

— De aceste „momente” trebuie să ne ocupăm noi.

— Lucru ciudat este că acestea sunt clipe de speranță.

— Mândria se poate deghiza în speranță. Sau în egoism.

— Nu cred că are vreo legătură cu asta. Se întâmplă dintr-odată, fără nici un motiv... e ceva vag...